

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
І РЕКОМЕНДАЦІЇ**

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ
ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ»**

Харків
2021

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
І РЕКОМЕНДАЦІЇ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ
ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ»**

(за вибором)

для студентів I курсу денної форми навчання
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»

**Харків
2021**

Методичні матеріали і рекомендації з навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти протидії корупції» (за вибором) для студентів I курсу денної форми навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / уклад. О. В. Новіков. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. 54 с.

У к л а д а ч О. В. Новіков

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2021

ВСТУП

Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти протидії корупції» як дисципліни циклу професійно-практичної підготовки, що пропонується на вибір, є формування у студентів системи знань та інших компетентностей щодо міжнародно-правових стандартів і механізмів запобігання та протидії корупції, особливостей їх імплементації у національне законодавство, опанування найкращих практик зарубіжних країн у сфері запобігання та протидії корупції, а також міжнародних стандартів ISO 37001:2016 «Системи менеджменту протидії корупції» та ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій», вироблення умінь та навиків оцінки стану відповідності законодавства вказаним міжнародним стандартам, водночас відбувається активізація аналітичної та науково-дослідницької діяльності студентів, набуття професійних навичок.

Завданнями навчальної дисципліни відповідно до її знанневої компоненти і дидактичної структури є:

формування системи теоретичних знань про міжнародно-правові стандарти і механізми запобігання та протидії корупції і найкращі практики зарубіжних країн у цій сфері;

розвиток навиків і умінь оцінки стану відповідності національного законодавства міжнародно-правовим стандартам у сфері запобігання та протидії корупції;

визначення актуальних проблем імплементації міжнародно-правових стандартів у сфері запобігання та протидії корупції у національне законодавство, а також перспектив розробки нових антикорупційних міжнародних нормативно-правових актів;

аналіз і дослідження прикладних проблем міжнародного співробітництва у сфері запобігання та протидії корупції і повернення активів, здобутих корупційним шляхом;

оволодіння навичками та вміннями розбудови системи запобігання корупції на основі положень міжнародних стандартів ISO 37001:2016 «Системи менеджменту протидії корупції» й ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій»;

розкриття і тлумачення основних положень конвенцій, резолюцій, директив, інших нормативних і рекомендаційних документів Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Європейського Союзу, Організації економічного співробітництва та розвитку, Організації Американських держав, Африканського Союзу, Ліги арабських держав у сфері запобігання та протидії корупції.

У результаті засвоєння навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти протидії корупції» студенти *повинні*

мати уявлення про:

- міжнародно-правові стандарти і механізми запобігання та протидії корупції;

- особливості імплементації міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії корупції у національне законодавство;

знати:

- основні засади та процедури міжнародного співробітництва у сфері запобігання та протидії корупції;

- основні положення та зміст конвенцій, резолюцій, директив, інших нормативних і рекомендаційних документів Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Європейського Союзу, Організації економічного співробітництва та розвитку, Організації Американських держав, Африканського Союзу, Ліги арабських держав у сфері запобігання та протидії корупції;

- тенденції розвитку міжнародно-правових стандартів запобігання та протидії корупції, а також їх вплив на національне законодавство;

- найкращі зарубіжні практики запобігання та протидії корупції;

уміти:

- характеризувати антикорупційну діяльність Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Європейського Союзу, Організації економічного співробітництва та розвитку, Організації Американських держав, Африканського Союзу, Ліги арабських держав;

- здійснювати оцінку стану відповідності національного законодавства міжнародно-правовим стандартам у сфері запобігання та протидії корупції;

- розбудувати систему запобігання корупції на основі положень міжнародних стандартів ISO 37001:2016 «Системи менеджменту протидії корупції» й ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій»;

володіти навичками:

- розробки нормативно-правових актів відповідно до міжнародних стандартів запобігання та протидії корупції;

- порівняльно-правового аналізу зарубіжного досвіду у сфері запобігання та протидії корупції;

- консультаційної діяльності щодо міжнародних стандартів запобігання та протидії корупції.

Опанування навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти протидії корупції» сприятиме суттєвому підвищенню загального рівня підготовки правників, розвитку аналітичних здібностей, удосконаленню володіння компетентностями, що забезпечить у подальшому їх належний професійний рівень.

До усіх тем слід застосовувати таку літературу:

Запобігання корупції: підручник / Б. М. Головкін, О. Ю. Шостко, О. В. Новіков та ін.; за заг. ред. Б. М. Головкіна. Харків: Право, 2019. 296 с.

Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і органах місцевого самоврядування: монографія / автор. кол.: В. В. Василевич, Т. Е. Василевська, В. Ф. Нестерович та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка і В. Л. Федоренка. Київ: Ліра-К, 2016. 524 с.

ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Т е м а	Всього годин	У тому числі		
			лекції	практичні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.					
Загальні положення міжнародних стандартів запобігання та протидії корупції. Міжнародні нормативно-правові акти, документи та діяльність Організації Об'єднаних Націй у сфері запобігання та протидії корупції					
1	Міжнародні стандарти та механізми у сфері запобігання та протидії корупції: загальні положення	12	2	2	8
2	Конвенції та резолюції Організації Об'єднаних Націй у сфері запобігання та протидії корупції	12	2	2	8
3	Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: загальні положення, заходи щодо запобігання корупції, криміналізація та правоохоронна діяльність	12	2	2	8
4	Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: міжнародне співробітництво, заходи щодо повернення активів, технічна допомога й обмін інформацією	12	2	2	8
Усього		48	8	8	32
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.					
Міжнародні нормативно-правові акти, документи та діяльність Ради Європи, Європейського Союзу, Організації економічного співробітництва та розвитку у сфері запобігання та протидії корупції					
5	Конвенції та резолюції Ради Європи у сфері запобігання та протидії корупції. Діяльність Групи держав	12	2	2	8

	по боротьбі з корупцією (ГРЕКО).				
--	----------------------------------	--	--	--	--

1	2	3	4	5	6
6	Конвенції та директиви Європейського Союзу у сфері запобігання та протидії корупції	12	2	2	8
7	Конвенції та резолюції Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР)	12	2	2	8
Усього		36	6	6	24

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Міжнародні нормативно-правові акти, документи та діяльність Організації Американських держав, Африканського Союзу, Ліги арабських держав у сфері запобігання та протидії корупції.

Імплементация міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії корупції у національне законодавство. Найкращі практики зарубіжних країн у сфері запобігання та протидії корупції

8	Конвенції та діяльність Організації Американських держав (ОАД), Африканського Союзу (АС), Ліги арабських держав (ЛАД) у сфері запобігання та протидії корупції	12	2	2	8
9	Імплементация міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії корупції у національне законодавство: стан, проблеми та перспективи	12	2	2	8
10	Найкращі практики зарубіжних країн у сфері запобігання та протидії корупції. Міжнародні стандарти ISO 37001:2016 «Системи менеджменту протидії корупції» та ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій»	12	2	2	8
Усього		36	6	6	24
Усього		120	20	20	80

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого
права Національного юридичного
університету
імені Ярослава Мудрого
(протокол № 1 від 3 вересня 2021 р.)

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ»

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ. МІЖНАРОДНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ДОКУМЕНТИ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Міжнародні стандарти та механізми у сфері запобігання та протидії корупції: загальні положення

Загальні засади міжнародного співробітництва держав у сфері запобігання та протидії корупції. Міжнародні міждержавні організації та їх роль у запобіганні та протидії корупції. Поняття та види міжнародних стандартів і механізмів запобігання та протидії корупції. Генезис та причини розробки міжнародно-правових стандартів і механізмів запобігання та протидії корупції. Класифікація міжнародних нормативно-правових актів та інших документів у сфері запобігання та протидії корупції.

Конвенції та резолюції Організації Об'єднаних Націй у сфері запобігання та протидії корупції

Резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй у сфері запобігання та протидії корупції. Конгреси Організації Об'єднаних Націй щодо запобігання злочинності та

поводження з правопорушниками щодо запобігання та протидії корупції. Антикорупційна діяльність органів Організації Об'єднаних Націй. Діяльність Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків і злочинності у сфері запобігання та протидії корупції. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності.

Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: загальні положення, заходи щодо запобігання корупції, криміналізація та правоохоронна діяльність

Історія прийняття, статус та загальна характеристика Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Керівництво для законодавчих органів по здійсненню Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Заходи щодо запобігання корупції, передбачені Конвенцією Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Питання криміналізації корупційних правопорушень у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Положення щодо правоохоронної діяльності у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.

Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: міжнародне співробітництво, заходи щодо повернення активів, технічна допомога й обмін інформацією

Питання міжнародного співробітництва у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Заходи щодо повернення активів, передбачені Конвенцією Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Положення щодо технічної допомоги у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Механізми дотримання конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.

**II. МІЖНАРОДНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ,
ДОКУМЕНТИ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ РАДИ ЄВРОПИ,
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ, ОРГАНІЗАЦІЇ
ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА РОЗВИТКУ
У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ**

**Конвенції та резолюції Ради Європи у сфері
запобігання та протидії корупції. Діяльність
Групи держав по боротьбі з корупцією (ГРЕКО)**

Загальна характеристика міжнародних стандартів Ради Європи у сфері запобігання та протидії корупції. Резолюція (97) 24 Комітету міністрів Ради Європи «Про двадцять принципів боротьби з корупцією. Рекомендація № Rec (2003) 4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Про загальні правила боротьби з корупцією при фінансуванні політичних партій і виборчих кампаній». Європейський кодекс поведінки для всіх осіб, які залучені до місцевого та регіонального врядування. Рекомендація № R (2000) 10 Комітету міністрів державам – членам Ради Європи щодо кодексів поведінки державних службовців. Діяльність Європейської комісії за демократію через право (Венеційська комісія) у сфері запобігання та протидії корупції. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією. Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією. Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму. Групи держав по боротьбі з корупцією: загальна характеристика та механізми роботи.

**Конвенції та директиви Європейського Союзу у сфері
запобігання та протидії корупції**

Загальна характеристика та принципи антикорупційної політики Європейського Союзу. Питання запобігання та протидії корупції в засновницьких договорах і вторинному праві

Європейського Союзу. Інституційні механізми запобігання та протидії корупції в Європейському Союзі. Міжнародне співробітництво Європейського Союзу у сфері запобігання та протидії корупції. Конвенція про захист фінансових інтересів Європейського Союзу (1995 р.). Конвенція з протидії корупції у діяльності посадових осіб Європейських Співтовариств та посадових осіб країн – членів Європейського Союзу (1997 р.).

Конвенції та резолюції Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР)

Загальна характеристика антикорупційної діяльності Організації економічного співробітництва та розвитку. Резолюції Організації економічного співробітництва та розвитку у сфері запобігання та протидії корупції. Конвенція з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав у разі проведення міжнародних ділових операцій.

ІІІ. МІЖНАРОДНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ДОКУМЕНТИ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ АМЕРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ, АФРИКАНСЬКОГО СОЮЗУ, ЛІГИ АРАБСЬКИХ ДЕРЖАВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО. НАЙКРАЩІ ПРАКТИКИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Конвенції та діяльність Організації Американських держав (ОАД), Африканського Союзу (АС), Ліги арабських держав (ЛАД) у сфері запобігання та протидії корупції

Міжнародне співробітництво країн – членів Організації Американських держав у сфері запобігання та протидії корупції. Міжамериканська конвенція проти корупції (1996 р.). Міжнародне співробітництво країн – членів Африканського Союзу у сфері запобігання та протидії корупції. Конвенція Африканського Союзу з протидії та боротьби з корупцією (2003 р.). Міжнародне співробітництво країн – членів Ліги арабських

держав у сфері запобігання та протидії корупції. Арабська конвенція про боротьбу з корупцією (2010 р.).

Імплементация міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії корупції у національне законодавство: стан, проблеми та перспективи

Імплементация як спосіб здійснення та виконання державою міжнародно-правових норм. Способи імплементации міжнародно-правових норм. Відповідність національного законодавства міжнародним стандартам у сфері запобігання та протидії корупції. Проблеми та перспективи імплементации міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії корупції.

Найкращі практики зарубіжних країн у сфері запобігання та протидії корупції. Міжнародні стандарти ISO 37001:2016 «Системи менеджменту протидії корупції» та ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій»

Досвід запобігання та протидії корупції країн Північної Америки. Досвід запобігання та протидії корупції країн Південної Америки. Досвід запобігання та протидії корупції країн Африки. Досвід запобігання та протидії корупції країн Європи. Досвід запобігання та протидії корупції країн Азії. Міжнародний стандарт ISO 37001:2016 «Системи менеджменту протидії корупції». Міжнародний стандарт ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій».

ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Міжнародні стандарти та механізми у сфері запобігання та протидії корупції: загальні положення

Питання для обговорення

1. Загальні засади міжнародного співробітництва держав у сфері запобігання та протидії корупції.

2. Міжнародні міжурядові організації та їх роль у запобіганні та протидії корупції.

3. Поняття та види міжнародних стандартів і механізмів запобігання та протидії корупції.

4. Генезис та причини розробки міжнародно-правових стандартів і механізмів запобігання та протидії корупції.

5. Класифікація міжнародних нормативно-правових актів та інших документів у сфері запобігання та протидії корупції.

1.1. *Визначте напрями міжнародного співробітництва держав у сфері запобігання та протидії корупції. Подумайте над тим, навіщо держави співпрацюють у сфері запобігання та протидії корупції.*

1.2. *Подумайте, чи слід розглядати наведені нижче сценарії як приклади корупції (у деяких суспільствах наголошують, що така практика не має нічого спільного з корупцією) і як подолати виклик культур, які по-різному ставляться до дарування подарунків:*

компанія у Сполучених Штатах Америки утримує курорт і безкоштовно запрошує високопоставлених суддів, політиків і бізнесменів провести час і поспілкуватися разом;

міського чиновника в Новій Зеландії, який відповідає за погодження дозволів на будівництво, забудовник веде на

розкішний обід, а потім на футбольний матч, де він сидить у корпоративній ложі;

у сільській місцевості Мексики корумповані урядовці діляться частиною свого незаконно накопиченого багатства з місцевою спільнотою, фінансуючи заходи з безкоштовної їжі та алкоголю;

Міністр громадських робіт у Квінсленді (Австралія), приймає акції видобувної компанії зі значною знижкою, яка планує інвестиції в нову шахту та супутню інфраструктуру.

Чи потрібні міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії корупції щодо врегулювання зазначених питань?

1.3. *Проаналізуйте діяльність міжнародних організацій у сфері запобігання та протидії корупції. Підготуйте доповідь із презентацією щодо діяльності у цій сфері будь-якої обраної вами міжурядової організації.*

1.4. *Розкрийте, які ризики несе корупція для сталого розвитку держав світу. Які причини та значення розробки і запровадження міжнародних стандартів у сфері запобігання і протидії корупції? Наведіть приклади в історії держав світу, коли корупція суттєво вплинула на економічний та політичний розвиток.*

1.5. *Подивіться доповідь Крісті Фріланд «Зростання нових світових багатіїв» (2013 р.) на TED (https://www.ted.com/talks/chrystia_freeland_the_rise_of_the_new_global_super_rich?language=en#t-16728). У відео обговорюється виникнення нового класу плутократів, які надзвичайно могутні завдяки своєму багатству, та ілюструється, як дружний капіталізм сприяє поблажливим законам і результатам для багатих. Опишіть ваше розуміння зв'язку між корупцією та багатством. Чи вплинула корупція на формування сучасної політичної еліти України?*

Список нормативно-правових актів та літератури

Довженко Я. М. Міжнародно-правові стандарти протидії корупційним злочинам. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 5. С. 45–48.

Кісілевич-Чорнойван О. М., Шашкова-Журавель І. О. Правові аспекти протидії корупції на міжнародному рівні. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2018. № 1. С. 31–42.

Машлякевич Д. С. Сучасні правові засади механізму запобігання і протидії корупції. *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності*. 2015. № 1 (52). С. 93–100.

Нуруллаєв І. С. Особливості універсально-правового механізму міжнародного співробітництва в боротьбі з окремими видами злочинів (на прикладі корупції). *Вісник НТУУ «КПІ»*. Політологія. Соціологія. Право. 2017. № 1/2(33/34). С. 230–237.

Половинкіна Р. Ю. Роль міжнародних організацій у боротьбі з корупцією: теоретичний аспект. *Право та державне управління*. 2019 № 2 (35). Т. 1. С. 24–29. URL: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2019/tom_1/6.pdf

Попередження злочинності та кримінальне правосуддя у контексті розвитку: реалізації та перспективи міжнародного співробітництва. *Практичні заходи боротьби з корупцією*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_785#Text

Супрун Т. М. Міжнародне співробітництво у боротьбі з корупцією. *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 5. С. 335–337.

Ferguson G. *Global corruption: Law, theory & practice*. Third Edition. Victoria, BC: University of Victoria, 2018. 1194 p.

Тема 2. Конвенції та резолюції Організації Об'єднаних Націй у сфері запобігання та протидії корупції

Питання для обговорення

1. Резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй у сфері запобігання та протидії корупції.

2. Конгреси Організації Об'єднаних Націй щодо запобігання злочинності та поведження з правопорушниками щодо запобігання та протидії корупції.

3. Антикорупційна діяльність органів Організації Об'єднаних Націй.

4. Діяльність Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків і злочинності у сфері запобігання та протидії корупції.

5. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності.

2.1. Проаналізуйте резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй у сфері запобігання та протидії корупції. Чи послідовна Організація Об'єднаних Націй у своєму ставленні до корупції?

2.2. Визначте основні напрями діяльності Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків та злочинності у сфері запобігання та протидії корупції (<https://www.unodc.org/unodc/ru/index.html>) та зобразіть їх схематично. Які ініціативи у цій сфері впроваджуються в Україні?

2.3. Наведіть основні тези щодо запобігання та протидії корупції, які викладені у Віденській декларації «Про злочинність та правосуддя: відповіді на виклики XXI століття» (https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/vendec.shtml) та Бангкокській декларації «Взаємодія та заходи у відповідь: стратегічні спілки в галузі попередження злочинності та кримінального правосуддя» (https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/bangkok_declaration.shtml).

2.4. Проаналізуйте Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності. Які норми цієї Конвенції стосуються сфери запобігання та протидії корупції?

2.5. Дослідіть причини прийняття Декларації Організації Об'єднаних Націй про боротьбу з корупцією і хабарництвом у міжнародних комерційних операціях. Яке значення має ця декларація для міжнародної співпраці?

Список нормативно-правових актів та літератури

Декларація Організації Об'єднаних Націй про боротьбу з корупцією і хабарництвом у міжнародних комерційних операціях. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_369#Text

Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#o430.

Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text

Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_029#Text

Резолюція 34/169 Генеральної Асамблеї ООН «Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_282#Text

Кісілевич-Чорнойван О. М., Шашкова-Журавель І. О. Правові аспекти протидії корупції на міжнародному рівні. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2018. № 1. С. 31–42.

Международные механизмы противодействия коррупции: информационно-аналитический обзор. URL: <http://crimecor.rada.gov.ua/uploads/documents/29867.pdf>.

Ferguson G. Global corruption: Law, theory & practice. Third Edition. Victoria, BC: University of Victoria, 2018. 1194 p.

Тема 3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: загальні положення, заходи щодо запобігання корупції, криміналізація та правоохоронна діяльність

Питання для обговорення

1. Історія прийняття, статус та загальна характеристика Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.
2. Керівництво для законодавчих органів по здійсненню Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.
3. Заходи щодо запобігання корупції, передбачені Конвенцією Організації Об'єднаних Націй проти корупції.
4. Питання криміналізації корупційних правопорушень у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.
5. Положення щодо правоохоронної діяльності у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.

3.1. *Подивіться виступ Бена Уорнера «Що таке належне управління?» на TED (https://www.youtube.com/watch?v=E6hWPDUUQ1w&ab_channel=TEDxTalks). Поясніть, що таке належне управління і чому воно важливе у сфері запобігання та протидії корупції. Як імплементація Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції впливає на розбудову в державі системи належного управління?*

3.2. *Підготуйтеся до постатейного обговорення на практичному занятті Глави II «Заходи щодо запобігання корупції» Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Розробіть порівняльну таблицю українського законодавства (з посиланням на конкретні статті та нормативно-правові акти) та положень Глави II «Заходи щодо запобігання корупції» Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Оцініть за 10-бальною шкалою відповідність законодавства України міжнародним стандартам, що*

закріплені у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.

3.3. Проаналізуйте Кримінальний кодекс України та положення Глави III «Криміналізація та правоохоронна діяльність» Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Чи відповідає вітчизняне законодавство у цій сфері міжнародним стандартам, що закріплені у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції?

3.4. Ознайомтесь зі ст. 20 («Незаконне збагачення») Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Підготуйте аргументи «за» і «проти» встановлення кримінальної відповідальності за незаконне збагачення.

3.5. Порівняйте два сценарії:

- конгресмен працює в законодавчому комітеті, який обирає місце для нової громадської будівлі. Одна з компаній володіє майном, прилеглим до однієї з ділянок, які розглядає комітет. Генеральний директор компанії пропонує 20 000 доларів США конгресмену в обмін на прихильний голос за сайт. Конгресмен приймає пропозицію;

- член правління приватної корпорації працює в комітеті, який обирає місце для нової офісної будівлі. Інша компанія володіє майном, що прилягає до однієї з ділянок, які розглядає комітет. Генеральний директор іншої компанії пропонує члену правління 20 000 доларів США за голосування. Член правління приватної корпорації приймає пропозицію.

Хто у кожному конкретному випадку відчуває на собі негативний вплив корупції? Чи один сценарій гірший за інший? Якщо так, то чому? Чи слід вважати поведінку в обох випадках кримінальним правопорушенням? Наскільки суворо, якщо взагалі, повинні бути покарані кривдники? Чи потрібно взагалі запобігати та протидіяти корупції у приватному секторі?

Список нормативно-правових актів та літератури

Конвенція ООН проти корупції: універсалізація стандартів у сфері протидії корупції. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія «Право». 2011. Вип. 15. С. 90–94. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/17414/1/%D0%A6%D0%9E%D0%9D%D0%92%D0%95%D0%9D%D0%A6%D0%86%D0%AF%20%D0%9E%D0%9E%D0%9D%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%A2%D0%98%20%D0%9A%D0%9E%D0%A0%D0%A3%D0%9F%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%A3%D0%9D%D0%86%D0%92%D0%95%D0%A0%D0%A1%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%97%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%AF%20%D0%A1%D0%A2%D0%90%D0%9D%D0%94%D0%90%D0%A0%D0%A2%D0%86%D0%92%20%D0%A3%20%D0%A1%D0%A4%D0%95%D0%A0%D0%86.pdf>

Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#o430

Международные механизмы противодействия коррупции: информационно-аналитический обзор. URL: <http://crimecor.rada.gov.ua/uploads/documents/29867.pdf>

Руководство для законодательных органов по осуществлению Конвенции Организации Объединенных Наций против коррупции. Второе исправл. и допол. изд. 2012. URL: https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Legislative_Guide/UNCAC_Legislative_Guide_R.pdf

Ferguson G. Global corruption: Law, theory & practice. Third Edition. Victoria, BC: University of Victoria, 2018. 1194 p.

U4 Anti-Corruption Resource Centre U4 Brief September 2010:6 (updated May 2017). URL: <https://www.cmi.no/publications/file/3769-uncac-in-a-nutshell.pdf>

UNCAC in a nutshell 2019: A quick guide to the United Nations Convention against Corruption for donor agency and embassy staf. URL: <https://www.u4.no/publications/uncac-in-a-nutshell-2019.pdf>

Vlassis D. The United Nations Convention against Corruption: Overview of its contents and future action. URL:

Тема 4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: міжнародне співробітництво, заходи щодо повернення активів, технічна допомога й обмін інформацією

Питання для обговорення

1. Питання міжнародного співробітництва у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.

2. Заходи щодо повернення активів, передбачені Конвенцією Організації Об'єднаних Націй проти корупції.

3. Положення щодо технічної допомоги у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.

4. Механізми дотримання Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.

4.1. Розкрийте загальні засади міжнародного співробітництва під час кримінального провадження щодо корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень. Чи відповідає національне законодавство України у цій сфері міжнародним стандартам, закріпленим у Главі IV «Міжнародне співробітництво» Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції?

4.2. Чи можна розглядати Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти корупції як універсальний інструмент міжнародного співробітництва у сфері запобігання та протидії корупції? Відповідь обґрунтуйте.

4.3. Порівняйте положення Глави V «Заходи щодо повернення активів» Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти

корупції з положеннями Конвенції про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_029#Text) та Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_948#Text). Чи відповідають положення зазначених конвенцій положенням Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції?

4.4. *Ознайомтесь з Главою VI Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Знайдіть приклади участі України у технічній допомозі та обміну інформацією у сфері запобігання та протидії корупції. Навіщо іншим державам допомагати Україні у розв'язанні проблеми корупції?*

4.5. *Ознайомтесь із механізмом дотримання Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Чи ефективний цей механізм на вашу думку? Що б ви змінили у цьому механізмі?*

Список нормативно-правових актів та літератури

Конвенція ООН проти корупції: універсалізація стандартів у сфері протидії корупції. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія «Право». 2011. Вип. 15. С. 90–94. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/17414/1/%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%92%D0%95%D0%9D%D0%A6%D0%86%D0%AF%20%D0%9E%D0%9E%D0%9D%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%A2%D0%98%20%D0%9A%D0%9E%D0%A0%D0%A3%D0%9F%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%A3%D0%9D%D0%86%D0%92%D0%95%D0%A0%D0%A1%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%97%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%AF%20%D0%A1%D0%A2%D0%90%D0%9D%D0%94%D0%90%D0%A0%D0%A2%D0%86%D0%92%20%D0%A3%20%D0%A1%D0%A4%D0%95%D0%A0%D0%86.pdf>

Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#o430

Международные механизмы противодействия коррупции: информационно-аналитический обзор. URL: <http://crimcor.rada.gov.ua/uploads/documents/29867.pdf>

Руководство для законодательных органов по осуществлению Конвенции Организации Объединенных Наций против коррупции. Второе испр. и допол. изд. 2012. URL: https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/LegislativeGuide/UNCAC_Legislative_Guide_R.pdf

Ferguson G. Global corruption: Law, theory & practice. Third Edition. Victoria, BC: University of Victoria, 2018. 1194 p.

U4 Anti-Corruption Resource Centre U4 Brief September 2010:6 (updated May 2017). URL: <https://www.cmi.no/publications/file/3769-uncac-in-a-nutshell.pdf>

UNCAC in a nutshell 2019: A quick guide to the United Nations Convention against Corruption for donor agency and embassy staf. URL: <https://www.u4.no/publications/uncac-in-a-nutshell-2019.pdf>

Vlassis D. The United Nations Convention against Corruption: Overview of its contents and future action. URL: https://unafei.or.jp/publications/pdf/RS_No66/No66_15VE_Vlassis1.pdf

Тема 5. Конвенції та резолюції Ради Європи у сфері запобігання та протидії корупції. Діяльність Групи держав по боротьбі з корупцією (ГРЕКО)

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика міжнародних стандартів Ради Європи у сфері запобігання та протидії корупції.
2. Резолюція (97) 24 Комітету міністрів Ради Європи «Про двадцять принципів боротьби з корупцією».
3. Рекомендація № Rec (2003) 4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Про загальні правила боротьби з корупцією при фінансуванні політичних партій і виборчих кампаній».
4. Європейський кодекс поведінки для всіх осіб, які

залучені до місцевого та регіонального врядування.

5. Рекомендація № R (2000) 10 Комітету міністрів державам – членам Ради Європи щодо кодексів поведінки державних службовців.

6. Діяльність Європейської комісії за демократію через право (Венеційська комісія) у сфері запобігання та протидії корупції.

7. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією.

8. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією.

9. Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією.

10. Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму.

11. Групи держав по боротьбі з корупцією: загальна характеристика та механізми роботи.

5.1. *Порівняйте діяльність Організації Об'єднаних Націй та Ради Європи у сфері запобігання та протидії корупції. Яка з цих організацій, на Ваш погляд, є більш активною у сфері запобігання та протидії корупції? Відповідь обґрунтуйте.*

5.2. *Проаналізуйте Резолюцію (97) 24 Комітету міністрів Ради Європи «Про двадцять принципів боротьби з корупцією» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_845#Text). Чи відповідає український підхід до запобігання та протидії корупції цим принципам?*

5.3. *Підготуйте доповідь і презентацію щодо основних напрямів діяльності Групи держав по боротьбі з корупцією. Хто зараз є делегатами цієї організації від України?*

5.4. *Ознайомтесь з Рекомендацією № Rec (2003) 4 Комітету*

міністрів Ради Європи державам-членам «Про загальні правила боротьби з корупцією при фінансуванні політичних партій і виборчих кампаній» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_867#Text). Проаналізуйте різні способи фінансування політичних партій та наведіть «плюси» та «мінуси» цих способів. Як фінансуються політичні партії в Україні? Чи відповідає український спосіб фінансування політичних партій Рекомендації № Res (2003) 4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам.

5.5. Ознайомтесь з Рекомендацією № R (2000) 10 Комітету міністрів державам – членам Ради Європи щодо кодексів поведінки державних службовців (http://www.dridu.dp.ua/cpk/Lib/7_Zapobigannya%20ta%20protydiya%20proyavam%20korup/Legislation/Legislature/Rekomend_poved_DS.pdf), якою затверджено Модельний кодекс поведінки державних службовців. Чи відповідає українське законодавство положенням цього Кодексу? Відповідь обґрунтуйте та наведіть посилання на вітчизняні нормативно-правові акти.

Список нормативно-правових актів та літератури

Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_172#Text

Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_948#Text

Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text

Международные механизмы противодействия коррупции: информационно-аналитический обзор. URL: <http://crimecor.rada.gov.ua/uploads/documents/29867.pdf>

Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_788#Text

Резолюція (97) 24 Комітету міністрів Ради Європи «Про двадцять принципів боротьби з корупцією». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_845#Text

Рекомендація № Rec (2003) 4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Про загальні правила боротьби з корупцією при фінансуванні політичних партій і виборчих кампаній». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_867#Text

Статут Групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_144#Text

Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text

Боровик А. В. Міжнародні стандарти щодо кримінальної відповідальності за корупційні кримінальні правопорушення та їх запобігання. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія юрид. науки. 2020. Т. 31 (70). № 2. Ч. 3. С. 27–34.

Довженко Я. М. Міжнародно-правові стандарти протидії корупційним злочинам. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 5. С. 45–48.

Ferguson G. *Global corruption: Law, theory & practice*. Third Edition. Victoria, BC: University of Victoria, 2018. 1194 p.

Тема 6. Конвенції та директиви Європейського Союзу у сфері запобігання та протидії корупції

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика та принципи антикорупційної політики Європейського Союзу.

2. Питання запобігання та протидії корупції в засновницьких договорах і вторинному праві Європейського Союзу.

3. Інституційні механізми запобігання та протидії корупції в Європейському Союзі.

4. Міжнародне співробітництво Європейського Союзу у сфері запобігання та протидії корупції.

5. Конвенція про захист фінансових інтересів Європейського Союзу (1995 р.).

6. Конвенція з протидії корупції у діяльності посадових

осіб Європейських Співтовариств та посадових осіб країн – членів Європейського Союзу (1997 р.).

7. Директива (ЄС) 2019/1937 Європейського парламенту і Ради ЄС від 23.10.2019 р. «Про захист осіб, які повідомляють про порушення законодавства Союзу».

6.1. Чи можна назвати антикорупційні акти ЄС міжнародними стандартами запобігання та протидії корупції? Подумайте, чи повинно українське законодавство відповідати цим актам.

6.2. Ознайомтесь з Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з другої сторони, (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text) та знайдіть зобов'язання України у сфері запобігання та протидії корупції. Чи виконала/виконує Україна положення Угоди у цій частині? Наведіть приклади міжнародної співпраці ЄС та України.

6.3. Схематично зобразіть інституційні механізми запобігання та протидії корупції в Європейському Союзі. Які органи ЄС беруть участь у запобіганні та протидії корупції?

6.4. Проаналізуйте антикорупційні положення Конвенції про захист фінансових інтересів Європейського Союзу (1995 р.) та Конвенції з протидії корупції у діяльності посадових осіб Європейських Співтовариств та посадових осіб країн – членів Європейського Союзу (1997 р.). Чи відповідає законодавство України положенням цих Конвенцій?

6.5. Проаналізуйте Директиву (ЄС) 2019/1937 Європейського парламенту і Ради ЄС від 23.10.2019 р. «Про захист осіб, які повідомляють про порушення законодавства Союзу» (неофіційний переклад українською міститься у Додатку 4 (с. 60): <https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2021/07/Guide-final.pdf>). Чи відповідає українське законодавство цій Директиві? Підготуйте законопроект щодо внесення змін до

Закону України «Про запобігання корупції» щодо приведення законодавства України у відповідність до положень Директиви.

Список нормативно-правових актів та літератури

Convention against corruption involving public officials. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3A133027>

Convention on the fight against corruption involving EU officials or officials of EU countries. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A41997A0625%2801%29>

DIRECTIVE (EU) 2017/1371 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 5 July 2017 on the fight against fraud to the Union's financial interests by means of criminal law: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32017L1371>

Ferguson G. Global corruption: Law, theory & practice. Third Edition. Victoria, BC: University of Victoria, 2018. 1194 p.

Акт Ради від 27 вересня 1996 року про укладення Протоколу до Конвенції про захист фінансових інтересів Європейських співтовариств. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-96#Text

Куровська І. А. Огляд стандартів ЄС у сфері боротьби з корупцією: правові аспекти. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. Вип. 3-2. С. 249–256. URL: <http://nvppp.in.ua/vip/2020/3-2/46.pdf>

Международные механизмы противодействия коррупции: информационно-аналитический обзор. URL: <http://crimcor.rada.gov.ua/uploads/documents/29867.pdf>

Принципи запобігання корупції у праві Європейського Союзу та їхня реалізація в європейських державах. URL: https://ukrainepravo.com/international_law/european_union_law/pryntsyru-zapobigannya-koruptsiyi-u-pravi-yevropeyskogo-soyuzu-ta-yikhnya-realizatsiya-v-yevropeysky

Тема 7. Конвенції та резолюції Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР)

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика антикорупційної діяльності Організації економічного співробітництва та розвитку.

2. Резолюції Організації економічного співробітництва та розвитку у сфері запобігання та протидії корупції.

3. Конвенція з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав у разі проведення міжнародних ділових операцій.

7.1. *У чому полягає зв'язок між корупцією та економічним розвитком? Чи були в історії держав світу випадки, коли економічний розвиток супроводжувався зростанням рівня корупції в країні?*

7.2. *Проаналізуйте антикорупційну діяльність Організації економічного співробітництва та розвитку у сфері запобігання та протидії корупції. Які антикорупційні ініціативи цієї організації реалізуються в Україні?*

7.3. *Розробіть проект нової антикорупційної ініціативи Організації економічного співробітництва та розвитку в Україні.*

7.4. *Порівняйте Конвенцію з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав у разі проведення міжнародних ділових операцій та Декларацію Організації Об'єднаних Націй про боротьбу з корупцією і хабарництвом у міжнародних комерційних операціях. У чому полягає різниця між цими міжнародними документами?*

7.5. *Проаналізуйте конвенції та резолюції Організації економічного співробітництва та розвитку. Чи є послідовною Організація економічного співробітництва та розвитку у своїй діяльності.*

Список нормативно-правових актів та літератури

Anti-corruption instruments and the OECD guidelines for multinational enterprises. URL: <https://www.oecd.org/corporate/mne/2638728.pdf>

Ferguson G. Global corruption: Law, theory & practice. Third Edition. Victoria, BC: University of Victoria, 2018. 1194 p.

Fighting corruption at the OECD. URL: <https://www.oecd.org/corruption/fightingcorruptionattheoecd.htm>

Key OECD anti-corruption documents. URL: <https://www.oecd.org/corruption/keyoecdanti-corruptiondocuments.htm>

OECD Strategic Approach to Combating Corruption And Promoting Integrity. URL: <https://www.oecd.org/corruption/OECD-Strategic-Approach-Combating-Corruption-Promoting-Integrity.pdf>

Ukraine anti-corruption project. URL: <https://www.oecd.org/countries/ukraine/ukraine-oecd-anti-corruption-project.htm>

Конвенція з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав у разі проведення міжнародних ділових операцій. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_154#Text

Международные механизмы противодействия коррупции: информационно-аналитический обзор. URL: <http://crimcor.rada.gov.ua/uploads/documents/29867.pdf>

Стамбульський план дій з боротьби проти корупції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966_001-04#Text

Тема 8. Конвенції та діяльність Організації Американських держав (ОАД), Африканського Союзу (АС), Ліги арабських держав (ЛАД) у сфері запобігання та протидії корупції

Питання для обговорення

1. Міжнародне співробітництво країн – членів Організації Американських держав у сфері запобігання та протидії корупції.

2. Міжамериканська конвенція проти корупції (1996 р.).
3. Міжнародне співробітництво країн – членів Африканського Союзу у сфері запобігання та протидії корупції.
4. Конвенція Африканського Союзу з протидії та боротьби з корупцією (2003 р.).
5. Міжнародне співробітництво країн – членів Ліги арабських держав у сфері запобігання та протидії корупції.
6. Арабська конвенція про боротьбу з корупцією (2010 р.).

8.1. Проаналізуйте Міжамериканську конвенцію проти корупції (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_089#Text). Чи відповідає українське законодавство цій Конвенції?

8.2. Ознайомтесь з антикорупційною діяльністю Організації Американських держав, Африканського Союзу, Ліги арабських держав. Що між ними спільного у сфері запобігання та протидії корупції?

8.3. Порівняйте положення Конвенції Африканського Союзу з протидії та боротьби з корупцією (https://au.int/sites/default/files/treaties/36382-treaty-0028_-_african_union_convention_on_preventing_and_combating_corruption_e.pdf) та Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції. Чи відповідають положення цих документів один одному?

8.4. Ознайомтесь з Арабською конвенцією про боротьбу з корупцією (<https://star.worldbank.org/sites/star/files/Arab-Convention-Against-Corruption.pdf>). Чи закріплені у цій Конвенції якісь новели антикорупційного законодавства?

8.5. Проаналізуйте Конвенцію Африканського Союзу з протидії та боротьби з корупцією та Арабську конвенцію про боротьбу з корупцією. Чи може Україна приєднатися до цих Конвенцій та чи доцільно було б таке приєднання? Які зміни

необхідно ввести у вітчизняне законодавство, щоб воно відповідало цим конвенціям?

Список нормативно-правових актів та літератури

A Glance At The Arab Convention To Fight Corruption. URL: <https://blog.transparency.org/2012/08/21/a-glance-at-the-arab-convention-to-fight-corruption/index.html>

African Union Convention On Preventing And Combating Corruption. URL: <https://anticorruption.au.int/sites/default/files/files/2021-06/combatingcorruptionconventiona5v2enreduced.pdf>

Arab Anti-Corruption Convention. URL: <https://star.worldbank.org/sites/star/files/Arab-Convention-Against-Corruption.pdf>

Ferguson G. Global corruption: Law, theory & practice. Third Edition. Victoria, BC: University of Victoria, 2018. 1194 p.

Sabina Seja. African Union efforts in Combating Corruption: Achievements, Challenges and Opportunities. URL: https://au.int/sites/default/files/newsevents/workingdocuments/33563-wd-2nd_version_presentation_on_the_aucpcc_gender_presummit_0.pdf

What is corruption and how much does it cost the world? What is anti-corruption and how are we helping related efforts in the Arab States region? URL: <http://www.undp-aciac.org/governance/anticorruption.aspx>

Международные механизмы противодействия коррупции: информационно-аналитический обзор. URL: <http://crimecor.rada.gov.ua/uploads/documents/29867.pdf>

Міжамериканська конвенція проти корупції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_089#Text

Тема 9. Імплементация міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії корупції у національне законодавство: стан, проблеми та перспективи

Питання для обговорення

1. Імплементация як спосіб здійснення та виконання державою міжнародно-правових норм.
2. Способи імплементации міжнародно-правових норм.
3. Відповідність національного законодавства міжнародним стандартам у сфері запобігання та протидії корупції.
4. Проблеми та перспективи імплементации міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії корупції.

9.1. *Ознайомтесь із методологією дослідження «Індексу сприйняття корупції» (Corruption Perceptions Index). Яке місце займає Україна у цьому рейтингу? Які корупційні проблеми України окреслює Трансперенсі Інтернешнл? Підготуйте план заходів, який би сприяв зростанню України в «Індексі сприйняття корупції».*

9.2. *На підставі офіційних звітів міжнародних організацій визначте рівень імплементации міжнародних стандартів у сфері антикорупційної політики в Україні.*

9.3. *Проаналізуйте рекомендації для України, надані Групою держав по боротьбі з корупцією (GRECO), а також рекомендації, надані в рамках моніторингу Стамбульського плану дій з питань боротьби з корупцією Антикорупційної мережі для Східної Європи та Центральної Азії Організації економічної співпраці та розвитку, імплементация Плану дій з лібералізації візового режиму з ЄС у частині запобігання і протидії корупції та плану дій у рамках Ініціативи «Партнерство "Відкритий Уряд"». Створіть карту цих рекомендацій.*

9.4. *Порівняйте положення Глави III «Криміналізація та правоохоронна діяльність» Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції та Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією. У чому полягають відмінності цих конвенцій у частині криміналізації корупції? Які існують проблеми імплементации цих конвенцій?*

9.5. Уявіть, що Ви є членом робочої групи з розробки нової міжнародної конвенції проти корупції. Враховуючи сучасний стан науки та техніки, а також інноваційні антикорупційні ініціативи, які пропозиції Ви б внесли щодо положень цієї конвенції? Підготуйте проекти статей нової конвенції, які хотіли б бачити у конвенції.

Список нормативно-правових актів та літератури

Актуальні проблеми протидії корупції: монографія / за заг. ред. В. І. Борисова. Харків. 2012. 221 с. URL: https://ivpz.kh.ua/wp-content/uploads/2019/02/monograf_korupcia_17_10_18.pdf

Костенко Б. О., Кухарук А. В. Імплементация европейских стандартов запобігання та боротьби з корупцією в національне законодавство: навч.-метод. матеріали. Київ: НАДУ, 2013. 60 с.

Тема 10. Найкращі практики зарубіжних країн у сфері запобігання та протидії корупції. Міжнародні стандарти ISO 37001:2016 «Системи менеджменту протидії корупції» та ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій»

Питання для обговорення

1. Досвід запобігання та протидії корупції країн Північної Америки.
2. Досвід запобігання та протидії корупції країн Південної Америки.
3. Досвід запобігання та протидії корупції країн Африки.
4. Досвід запобігання та протидії корупції країн Європи.
5. Досвід запобігання та протидії корупції країн Азії.
6. Міжнародний стандарт ISO 37001:2016 «Системи менеджменту протидії корупції».

7. Міжнародний стандарт ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій».

10.1. *Оберіть будь-яку країну світу (крім України) та підготуйте доповідь і презентацію щодо антикорупційної політики цієї країни. Доповідь повинна містити такі розділи: місце країни в «Індексі сприйняття корупції», антикорупційне законодавство, система антикорупційних органів, цікаві положення антикорупційного законодавства, резонансні антикорупційні розслідування.*

10.2. *Оберіть будь-яку країну світу (крім України) та підготуйте доповідь щодо відповідності законодавства цієї країни міжнародним стандартам запобігання та протидії корупції.*

10.3. SHIP LTD є морською судноплавною компанією, яка базується в країні В. Нещодавно призначений генеральний директор є досвідченою бізнес-леді, яка пропрацювала у секторі судноплавства протягом 20 років. Вона хоче, щоб компанія вийшла на нові ринки, а також вирішила деякі давні проблеми.

За словами генерального директора, у багатьох портах світу поширена практика, коли місцеві інспектори вимагають неправомірну вигоду в обмін на прискорення завантаження та розвантаження вантажу. Це значна проблема, тому що час, проведений суднами в порту, дорогий для SHIP LTD. Місцеві інспектори зазвичай вимагають від капітанів кораблів неправомірну вигоду у виді або грошових виплат, або певних товарів, зокрема: імпорتنих сигарет, пляшок віскі тощо, щоб прискорити процедури. У портових інспекціях беруть участь різні суб'єкти: капітани суден, місцеві інспектори та державні службовці.

SHIP LTD також взаємодіє з державними та приватними компаніями, наприклад, при купівлі нових суден або підрядних робіт із технічного обслуговування.

У цьому сценарії рада погоджується з планом генерального директора спробувати вийти на нові ринки, а також зменшити корупційні ризики, уникнути непотрібних витрат на хабарі та додержуватися законодавства шляхом упровадження ефективної антикорупційної етики та програми дотримання вимог. *Уявіть, що Ви є членом ради директорів під час засідання ради. Поділіться своєю оцінкою ситуації та своїми пропозиціями щодо того, як діяти далі.*

10.4. PHARM LTD є публічною транснаціональною фармацевтичною компанією. Маючи понад 1000 співробітників, PHARM LTD розробила успішну бізнес-модель за останні 20 років, ставши провідною компанією у чотирьох країнах. Зараз Рада директорів обговорює можливість розширення своєї діяльності в інших країнах. Дослідження ринку, підготовлене консультантом, показало, що транснаціональні фармацевтичні компанії не продають свою продукцію безпосередньо. Натомість вони укладають контракти з місцевими дистриб'юторами, які взаємодіють з місцевими лікарями. Усі фахівці, які працюють у державній та приватній системі охорони здоров'я, призначають ліки на основі своїх професійних знань та керуючись етичними принципами. Дистриб'ютори часто пропонують стимули для тих, хто прописує їхню продукцію. Заохочення варіюються від навчальних курсів, запрошень на конференції, найму медичних працівників як консультантів і, в деяких країнах, грошових виплат. Незважаючи на те, що дистриб'ютори не є співробітниками компанії, правила корпоративної відповідальності зобов'язують компанію нести відповідальність за поведінку всіх своїх ділових партнерів на місцевому ринку та за кордоном.

Уявіть, що Ви є членом команди PHARM LTD із відповідності. Визначте потенційні корупційні ризики та розробіть заходи щодо їх зменшення.

10.5. PIVOVAROV INC. є провідною будівельною компанією з-понад 50 000 співробітників. Протягом останніх 30 років PIVOVAROV INC. була залучена до найважливіших

громадських будівельних проєктів у країні А. Комерційного успіху досягнуто завдяки діловим навичкам родини Пивоварова, члени якої заснували компанію та є її єдиними акціонерами.

PIVOVAROV INC., однак, зросла у середовищі системної корупції. Величезна і складна система картелізації керувала проєктами громадського будівництва у країні протягом кількох десятиліть, яку толерували, а в деяких випадках заохочували різні політичні партії в обмін на гроші та послуги. Крім того, неналежні виплати профспілковим лідерам становлять значні витрати в будівельній галузі. Загальновідомо, що компанії сплачують до десяти відсотків вартості кожного проєкту лідеру профспілки будівельників, щоб уникнути страйків і дотриматися термінів.

Заохочений міжнародними конвенціями та дотримуючись регіональних тенденцій, нещодавно обраний уряд країни А вніс на розгляд законопроект, що встановлює кримінальну корпоративну відповідальність за публічне та комерційне хабарництво. Законопроект вимагає від компаній мати ефективну антикорупційну етику та програму дотримання як умову підписання державних контрактів. У результаті PIVOVAROV INC. може подавати заявки на нові публічні тендери лише після того, як запрацює її антикорупційна етика та програма дотримання вимог.

PIVOVAROV INC. вирішує найняти Вас як консультанта для визначення ризиків та розробки заходів щодо їх зменшення. Складіть звіт для свого роботодавця.

Список нормативно-правових актів та літератури

Антикорупційні стратегії: впровадження та моніторинг реалізації в різних країнах (2020 р.). URL: https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00XCMF.pdf

Милосердна І. М. Антикорупційна політика: міжнародні стандарти та досвід країн східної Європи. *Політичне життя*. 2020. № 4. С. 30–38.

Новіков О. Світовий досвід функціонування спеціалізованих антикорупційних органів. *Ефективність державного управління*: зб. наук. пр. 2015. Вип. 43. С. 52–57.

Ростовська К. Міжнародний досвід формування та реалізації антикорупційної політики в інших державах. *Актуальні проблеми правознавства*. 2017. Вип. 4 (12). С. 118–122.

Спеціалізовані інституції з боротьби проти корупції: огляд моделей / Організація економічного співробітництва і розвитку. Мережа боротьби проти корупції для країн Східної Європи і Центральної Азії. 131 с. URL: <https://www.oecd.org/corruption/acn/39972270.pdf>.

Ferguson G. *Global corruption: Law, theory & practice*. Third Edition. Victoria, BC: University of Victoria, 2018. 1194 p.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Підготовка до практичних занять сприяє поглибленому вивченню основних тем дисципліни «Міжнародні стандарти протидії корупції» і формуванню вмінь самостійно працювати із міжнародними договорами і документами, законами, іншими нормативними правовими актами та спеціальною літературою. У процесі занять студентам надається методична допомога, а також провадиться контроль за їх самостійною роботою.

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, законодавчих актів зарубіжних країн;
- робота над кейсами;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування.

СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ І ПОНЯТЬ

Антикорупційна експертиза – діяльність із виявлення в нормативно-правових актах, проектах нормативно-правових актів положень, які самостійно чи у поєднанні з іншими нормами можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Пряме підпорядкування – відносини прямої організаційної або правової залежності підлеглої особи від її керівника, в тому числі через вирішення (участь у вирішенні) питань прийняття на роботу, звільнення з роботи, застосування заохочень, дисциплінарних стягнень, надання вказівок, доручень тощо, контролю за їх виконанням.

Близькі особи – члени сім'ї суб'єкта, зазначеного у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», а також чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний та двоюрідний брати, рідна та двоюрідна сестри, рідний брат та сестра дружини (чоловіка), племінник, племінниця, рідний дядько, рідна тітка, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, батько та мати дружини (чоловіка) сина (дочки), усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням зазначеного суб'єкта.

Державний орган – орган державної влади, в тому числі колегіальний державний орган, інший суб'єкт публічного права, незалежно від наявності статусу юридичної особи, якому згідно із законодавством надані повноваження здійснювати від імені держави владні управлінські функції, юрисдикція якого поширюється на всю територію України або на окрему адміністративно-територіальну одиницю.

Корупційне правопорушення – діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Корупція – використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції»,

наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які обіцяють, пропонують, надають або одержують без законних на те підстав.

Потенційний конфлікт інтересів – наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Подарунок – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, які надають/одержують безоплатно або за ціною, нижчою мінімальної ринкової.

Правопорушення, пов'язане з корупцією – діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені цим Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Приватний інтерес – будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку із членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.

Реальний конфлікт інтересів – суперечність між при-

ватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень.

Спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції – органи прокуратури, Національної поліції, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції.

Суб'єкти декларування – особи, зазначені у пункті 1, підпунктах «а» і «в» пункту 2, пункті 4 частини першої статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», інші особи, які зобов'язані подавати декларацію відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»;

Члени сім'ї: а) особа, яка перебуває у шлюбі із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», та діти зазначеного суб'єкта до досягнення ними повноліття – незалежно від спільного проживання із суб'єктом; б) будь-які особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки із суб'єктом, зазначеним у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» (крім осіб, взаємні права та обов'язки яких не мають характеру сімейних), у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

Вибірні особи – Президент України, народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутати місцевих рад, сільські, селищні, міські голови.

Викривач – фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції», вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

Внутрішні канали повідомлення про можливі факти

корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» – способи захищеного (у тому числі анонімного) повідомлення інформації викривачем керівнику або уповноваженому підрозділу (особі) органу, юридичної особи, у яких викривач працює, проходить службу чи навчання або на замовлення яких виконує роботу, а так само до органу вищого рівня, уповноважена особа якого здійснює контроль за дотриманням антикорупційного законодавства на підвідомчих підприємствах, в установах та організаціях.

Зовнішні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» – шляхи повідомлення інформації викривачем через фізичних чи юридичних осіб, у тому числі через засоби масової інформації, журналістів, громадські об'єднання, професійні спілки тощо.

Регулярні канали повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень – способи захищеного (у тому числі анонімного) повідомлення інформації викривачем органам прокуратури, Національній поліції, Національному антикорупційному бюро України, Державному бюро розслідувань, Національному агентству з питань запобігання корупції.

ПОТОЧНИЙ ТА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Опис предмета курсу

Курс	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність	Характеристика (структура) навчального курсу
Кількість кредитів ЄКТС: 4,0 Кількість модулів: 3 Загальна кількість годин: 120 Тижневих годин: 4	Магістр 08 «Право» 081 «Право»	Модуль I Лекції: 8 Практичні заняття: 8 Самостійна робота: 32 Модуль II Лекції: 6 Практичні заняття: 6 Самостійна робота: 24 Модуль III Лекції: 6 Практичні заняття: 6 Самостійна робота: 24 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)

Організація контролю

Оцінювання знань студентів із кримінології здійснюється на основі результатів поточного контролю (ПК). Завдання ПК – перевірка розуміння та опанування навчального матеріалу змістового модуля, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь застосовувати отримані кримінологічні знання при вирішенні професійних завдань. Загальним об'єктом оцінювання знань студентів є відповідна частина навчальної програми з навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти протидії корупції», засвоєння якої перевіряється під час

поточного контролю. Об'єктами поточного контролю знань студентів з кримінології виступають їх успішність на практичних заняттях, виконання контрольних та індивідуальних завдань. Поточний контроль перевіряє рівень підготовки студента в опануванні поточного матеріалу. Під час практичного заняття можна отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5).

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20.

Оцінювання результатів ПК здійснюється викладачем наприкінці вивчення дисципліни. Критеріями оцінювання ПК є: систематичність, активність та успішність роботи студента на практичних заняттях, а також оцінка за контрольну роботу. Виконання контрольних завдань може проводитися у формі тестування. Підсумковий бал за результатами ПК оформляється під час останнього практичного заняття відповідного семестру.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів

Поточний контроль						Самостійна робота студентів	Підсумкова оцінка знань (диференційований залік)
Модуль I		Модуль II		Модуль III			
п/з	колок-віум	п/з	колок-віум	п/з	колок-віум		
max 20	max 10	max 15	max 10	max 15	max 10	max 20	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу
Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу
Індивідуальна підсумкова письмова робота	Max 20	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. При захисті продемонстровано глибоке знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо
	15	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровано достатнє знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо
	10	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. Робота містить методологічні та змістові помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровано достатнє знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеністю висновків
	5	Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. Робота містить методологічні та змістові по-

		милки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності
Диференційований залік зараховано	100	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань із навчальної дисципліни і використання отриманих знань у практичній роботі
	90	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань із дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи
	85	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи
	75	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і

		<p>майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Помилки і суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача</p>
	70	<p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою.</p> <p>3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача</p>
	60	<p>1. Прогалини в знаннях із певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку</p>
не зараховано	55	<p>1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни</p>

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ ім. Ярослава Мудрого
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ

1. Загальні засади міжнародного співробітництва держав у сфері запобігання та протидії корупції.
2. Міжнародні міжурядові організації та їх роль у запобіганні та протидії корупції.
3. Поняття та види міжнародних стандартів і механізмів запобігання та протидії корупції.
4. Генезис та причини розробки міжнародно-правових стандартів і механізмів запобігання та протидії корупції.
5. Класифікація міжнародних нормативно-правових актів та інших документів у сфері запобігання та протидії корупції.
6. Резолюції Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй у сфері запобігання та протидії корупції.
7. Конгреси Організації Об'єднаних Націй щодо запобігання злочинності та поводження з правопорушниками щодо запобігання та протидії корупції.
8. Антикорупційна діяльність органів Організації Об'єднаних Націй. Діяльність Управління Організації Об'єднаних Націй з наркотиків і злочинності у сфері запобігання та протидії корупції.
9. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності.
10. Історія прийняття, статус та загальна характеристика Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.
11. Заходи щодо запобігання корупції, передбачені Конвенцією Організації Об'єднаних Націй проти корупції.
12. Питання криміналізації корупційних правопорушень у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.
13. Положення щодо правоохоронної діяльності у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.
14. Питання міжнародного співробітництва у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.
15. Заходи щодо повернення активів, передбачені Конвенцією Організації Об'єднаних Націй проти корупції.
16. Положення щодо технічної допомоги у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.

17. Механізми дотримання Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції.

18. Загальна характеристика міжнародних стандартів Ради Європи у сфері запобігання та протидії корупції.

19. Резолюція (97) 24 Комітету міністрів Ради Європи «Про двадцять принципів боротьби з корупцією».

20. Рекомендація Rec (2003) 4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Про загальні правила боротьби з корупцією при фінансуванні політичних партій і виборчих кампаній».

21. Європейський кодекс поведінки для всіх осіб, які залучені до місцевого та регіонального врядування.

22. Рекомендація № R (2000) 10 Комітету Міністрів державам – членам Ради Європи щодо кодексів поведінки державних службовців.

23. Діяльність Європейської комісії за демократію через право (Венеційська комісія) у сфері запобігання та протидії корупції.

24. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією.

25. Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією.

26. Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією.

27. Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму.

28. Група держав по боротьбі з корупцією: загальна характеристика та механізми роботи.

29. Загальна характеристика та принципи антикорупційної політики Європейського Союзу.

30. Питання запобігання та протидії корупції в засновницьких договорах і вторинному праві Європейського Союзу.

31. Інституційні механізми запобігання та протидії корупції в Європейському Союзі.

32. Міжнародне співробітництво Європейського Союзу у сфері запобігання та протидії корупції.

33. Конвенція про захист фінансових інтересів Європейського Союзу (1995 р.).

34. Конвенція з протидії корупції у діяльності посадових осіб Європейських Співтовариств та посадових осіб країн – членів Європейського Союзу (1997 р.).

35. Загальна характеристика антикорупційної діяльності Організації економічного співробітництва та розвитку.

36. Резолюції Організації економічного співробітництва та розвитку у сфері запобігання та протидії корупції.

37. Конвенція з боротьби з підкупом посадових осіб іноземних держав у разі проведення міжнародних ділових операцій.

38. Міжнародне співробітництво країн – членів Організації Американських держав у сфері запобігання та протидії корупції.

39. Міжамериканська конвенція проти корупції (1996 р.).

40. Міжнародне співробітництво країн – членів Африканського Союзу у сфері запобігання та протидії корупції.

41. Конвенція Африканського Союзу з протидії та боротьби з корупцією (2003 р.).

42. Міжнародне співробітництво країн – членів Ліги арабських держав у сфері запобігання та протидії корупції.

43. Арабська конвенція про боротьбу з корупцією (2010 р.).

44. Імплементация як спосіб здійснення та виконання державою міжнародно-правових норм у сфері запобігання та протидії корупції.

45. Способи імплементации міжнародно-правових норм у сфері запобігання та протидії корупції у вітчизняне законодавство.

46. Питання відповідності національного законодавства міжнародним стандартам у сфері запобігання та протидії корупції.

47. Проблеми та перспективи імплементации міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії корупції.

48. Досвід запобігання та протидії корупції країн Північної Америки.

49. Досвід запобігання та протидії корупції країн Південної Америки.
50. Досвід запобігання та протидії корупції країн Африки.
51. Система запобігання та протидії корупції Польщі.
52. Система запобігання та протидії корупції Франції.
53. Система запобігання та протидії корупції Великої Британії.
54. Система запобігання та протидії корупції Швеції.
55. Система запобігання та протидії корупції Норвегії.
56. Система запобігання та протидії корупції Німеччини.
57. Система запобігання та протидії корупції Румунії.
58. Досвід запобігання та протидії корупції країн Азії.
59. Міжнародний стандарт ISO 37001:2016 «Системи менеджменту протидії корупції».
60. Міжнародний стандарт ISO 37002:2021 «Системи менеджменту викриття неправомірних дій».

З М І С Т

Вступ.....	3
Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять та самостійної роботи.....	6
Програма навчальної дисципліни «Міжнародні стандарти протидії корупції».....	8
Завдання до практичних занять та самостійної роботи.....	13
Самостійна робота студентів.....	38
Словник основних термінів і понять.....	39
Поточний та підсумковий контроль знань студентів.....	43
Програмні питання	49

Навчальне видання

Електронне видання

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
І РЕКОМЕНДАЦІЇ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ
ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ»**

(за вибором)

для студентів I курсу денної форми навчання
другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»

У к л а д а ч Новіков Олег Володимирович

Відповідальний за випуск *Б. М. Головкін*

Редактор *Л. М. Рибалко*

Комп'ютерна верстка *Л. П. Лавриненко*